

Rozhodnutí Nejvyššího soudu ČSR ze dne 20.01.1977, sp. zn. 5 Tz 47/76, ECLI:CZ:NS:1977:5.TZ.47.1976.1

Číslo: 34/1977

Právní věta: Vyloučení jednočinného souběhu v případě tzv. faktické konzumpce přichází v úvahu jen tehdy, jestliže jeden trestný čin je prostředkem nebo vedlejším produktem relativně malého významu ve srovnání se základním trestným činem. Přichází-li v takovém případě v úvahu souběh dvou trestných činů proti majetku, je předpokladem použití tzv. faktické konzumpce zjištění výše škody, která byla způsobena jednáním, jež bylo prostředkem ke spáchání jiného trestného činu. Souběh je pak vyloučen jen tehdy, je-li tato škoda relativně malého významu ve srovnání se škodou, která byla způsobena základním trestným činem. Dojde-li soud k závěru, že jsou splněny předpoklady pro tzv. faktickou konzumpci, nemůže pachatele obžaloby pro konzumovaný trestný čin zprostit, ale musí jen v odůvodnění rozsudku vyložit, proč skutek kvalifikuje jen jako základní trestný čin, v němž je jiný trestný čin konzumován.

Soud: Nejvyšší soud České soc. rep.

Datum rozhodnutí: 20.01.1977

Spisová značka: 5 Tz 47/76

Číslo rozhodnutí: 34

Číslo sešitu: 4-5

Typ rozhodnutí: Rozhodnutí

Hesla: Souběh

Předpisy: 140/1961 Sb. § 132 odst. 1 písm. a

§ 136 odst. 1 písm. a

§ 185 odst. 1 písm. a

§ 185 odst. 1 písm. b

Druh: Rozhodnutí ve věcech trestních

Sbírkový text rozhodnutí:

Č. 34/1977 sb. rozh.

Vyloučení jednočinného souběhu v případě tzv. faktické konzumpce přichází v úvahu jen tehdy, jestliže jeden trestný čin je prostředkem nebo vedlejším produktem relativně malého významu ve srovnání se základním trestným činem. Přichází-li v takovém případě v úvahu souběh dvou trestných činů proti majetku, je předpokladem použití tzv. faktické konzumpce zjištění výše škody, která byla způsobena jednáním, jež bylo prostředkem ke spáchání jiného trestného činu. Souběh je pak vyloučen jen tehdy, je-li tato škoda relativně malého významu ve srovnání se škodou, která byla způsobena základním trestným činem.

Dojde-li soud k závěru, že jsou splněny předpoklady pro tzv. faktickou konzumpci, nemůže pachatele obžaloby pro konzumovaný trestný čin zprostit, ale musí jen v odůvodnění rozsudku vyložit, proč skutek kvalifikuje jen jako základní trestný čin, v němž je jiný trestný čin konzumován.

(Rozhodnutí Nejvyššího soudu ČSR z 20. 1. 1977 sp. zn. [5 Tz 47/76.](#))

K stížnosti pro porušení zákona podané generálním prokurátorem ČSR zrušil Nejvyšší soud ČSR rozsudek krajského soudu v Hradci Králové ze dne 27. srpna 1976 sp. zn. 5 To 1203/76 v odsuzující části ve výroku o vině trestnými činy rozkrádání majetku v socialistickém vlastnictví podle § 132 odst. 1 písm. a) tr. zák. a nedovoleného ozbrojování podle § 185 odst. 1 písm. a), b) tr. zák., ve výroku o trestu, ve výroku o ochranném dohledu a ve výroku o náhradě škody a dále ve výroku o zproštění obviněného L. P. obžaloby pro trestný čin poškozování majetku v socialistickém vlastnictví podle § 136 odst. 1 písm. a) tr. zák. a přikázal okresnímu soudu v Ústí nad Orlicí, aby věc v rozsahu zrušení znovu projednal a rozhodl.

Z odůvodnění:

Rozsudkem okresního soudu v Ústí nad Orlicí ze dne 21. 7. 1976 sp. zn. 2 T 361/76 byl obviněný L. P. uznán vinným kromě jiných trestným činem rozkrádání majetku v socialistickém vlastnictví podle § 132 odst. 1 písm. a) tr. zák. a trestným činem nedovoleného ozbrojování podle § 185 odst. 1 písm. a), b) tr. zák.; čin spáchal tak, že v noci z 12. na

13. 11. 1975 se vloupal do kanceláří a skladů Lidové milice v n. p. Karosa v Brandýse nad Orlicí a odcizil zde 1 samopal vzor 58, 900 ks nábojů ráže 7,62 mm, brašnu se čtyřmi zásobníky k samopalu, 2 pistole vzor 52 ráže 7,62 mm, 288 ks nábojů ráže 7,62 mm do pistolí, 1 pouzdro na pistolí, 5 ks zásobníků k pistolím, vše v ceně 4418,80 Kčs, a dále 60 Kčs na hotovosti ke škodě OV KSČ v Ústí nad Orlicí. Dále byl uznán vinným trestným činem poškozování majetku v socialistickém vlastnictví podle § 136 odst. 1 písm. a), b) tr. zák., kterého se dopustil tím, že při uvedeném vloupání zničil 4 dveře, 6 zámků FAB, 5 visacích zámků a poškodil malbu místností, čímž n. p. Karosa ve Vysokém Mýtě, závod Brandýs nad Orlicí, způsobil škodu ve výši 13 810 Kčs. Za to byl odsouzen podle § 132 odst. 1 tr. zák. s použitím § 35 odst. 1 tr. zák. k úhrnnému trestu odnětí svobody na pět let, k jehož výkonu byl podle § 39a odst. 2 písm. b) tr. zák. zařazen do druhé nápravně výchovné skupiny. Dále mu bylo uloženo ambulantní ochranné protialkoholní léčení a podle § 4 odst. 2, § 3 odst. 1 zák. č. 44/1973 Sb. mu byl uložen ochranný dohled na dobu tří let v rozsahu § 2 odst. 1 cit. zákona. Byl také zavázán k náhradě škody.

Krajský soud v Hradci Králové rozsudkem ze dne 27. 8. 1976 sp. zn. 5 To 1203/76 k odvolání obviněného podle § 258 odst. 1 písm. b), d) tr. ř. zrušil rozsudek okresního soudu v Ústí nad Orlicí a rozhodl sám ve věci.

Obviněného L. P. uznal vinným trestným činem rozkrádání majetku v socialistickém vlastnictví podle § 132 odst. 1 písm. a) tr. zák. a trestným činem nedovoleného ozbrojování podle § 185 odst. 1 písm. a), b) tr. zák. Podle § 226 písm. b) tr. ř. obviněného zprostil obžaloby pro trestný čin poškozování majetku v socialistickém vlastnictví podle § 136 odst. 1 písm. a) tr. zák., kterého se měl dopustit výše popsaným jednáním s odůvodněním, že jde o faktickou konzumpci s trestným činem rozkrádání majetku v socialistickém vlastnictví podle § 132 odst. 1 písm. a) tr. zák. a že poškození věci není možno hodnotit jako samostatný trestný čin. Za trestné činy, kterými byl obviněný znovu uznán vinným, krajský soud uložil podle § 132 odst. 1 tr. zák. s použitím § 35 odst. 1 tr. zák. úhrnný trest odnětí svobody na tři roky, pro jehož výkon byl obviněný podle § 39a odst. 2 písm. b) tr. zák. zařazen do druhé nápravně výchovné skupiny. Dále mu podle § 4 odst. 2, § 3 odst. 1 zák. č. 44/1973 Sb. uložil ochranný dohled na tři léta v rozsahu § 2 odst. 1 cit. zákona. Národní podnik Karosa byl s nárokem na náhradu škody odkázán podle § 229 odst. 3 tr. ř. na řízení ve věcech občanskoprávních.

Proti tomuto rozsudku krajského soudu v Hradci Králové podal generální prokurátor ČSR ve lhůtě uvedené v § 272 tr. ř. stížnost pro porušení zákona v neprospěch obviněného L. P. a navrhl, aby Nejvyšší soud ČSR vyslovil, že napadeným rozsudkem byl porušen zákon ve výroku o trestu ve prospěch obviněného.

Nejvyšší soud ČSR přezkoumal podle § 267 odst. 1 tr. ř. správnost všech výroků napadeného rozhodnutí, jakož i řízení, které mu předcházelo a shledal, že zákon byl porušen v širším rozsahu, než vytýká stížnost pro porušení zákona.

Krajský soud v Hradci Králové po přezkoumání rozsudku okresního soudu správně zjistil, že obviněný L. P. se vloupal v noci z 12. na 13. 11. 1975 do kanceláří a skladu Lidové milice v n. p. Karosa v Brandýse nad Orlicí, kde odcizil jeden samopal vzor 58, 900 kusů nábojů ráže 7,62 mm a brašnu se 288 kusy nábojů ráže 7,62 mm do pistolí, jedno pouzdro na pistoli a pět zásobníků k pistolím v ceně 4418,80 Kčs. Správně neuznal obviněného vinným z odcizení peněžních částek a v důvodech to také řádně vyložil.

K porušení zákona v ustanovení § 2 odst. 5 tr. ř. došlo však, a to již v řízení, které předcházelo rozsudku krajského soudu, neboť již okresní soud, stejně jako orgány činné v trestním řízení před ním, nezaměřil a neprovedl všechny v úvahu přicházející důkazy k objasnění výše škody n. p. Karosa ve Vysokém Mýtě vzniklé v souvislosti s vloupáním do kanceláří a skladu Lidové milice, neboť i toto objasnění má význam pro náležité zjištění skutečného stavu věci. Přitom objasnění rozsahu škody vzniklé na majetku n. p. Karosa způsobené vloupáním je významné pro správné posouzení celého případu, neboť je rozhodujícím kritériem pro posouzení, zda poškození socialistického majetku má být fakticky konzumováno v trestném činu rozkrádání majetku v socialistickém vlastnictví podle § 132 odst. 1 písm. a) tr. zák., či zda má být vedle něho posouzeno samostatně jako trestný čin podle § 136 odst. 1 písm. a) tr. zák. spáchaný v jednočinném souběhu. Kromě toho v souvislosti s dalšími okolnostmi případu i okolnosti týkající se rozsahu poškození majetku v socialistickém vlastnictví spoluurčují stupeň nebezpečnosti činu pro společnost a mají tak význam i pro správné stanovení výměry trestu.

Již z odůvodnění rozsudku krajského soudu však vyplývá, že důkazy, o které opřel soud prvního stupně své závěry o vině trestným činem poškození majetku v socialistickém vlastnictví podle § 136 odst. 1 tr. zák., skutečný stav věci správně neobjasnily. Třeba přisvědčit krajskému soudu, že škoda při vloupání do kanceláří i skladu Lidové milice na dveřích, zámcích a malbě nebyla spolehlivě zjištěna a že vyčíslení škody v částce 13 810 Kčs předložené n. p. Karosa není spolehlivým podkladem pro zjištění výše způsobené škody, ale pouhým rozpočtem, o kterém nelze tvrdit, že bude ve shodě se skutečnými náklady. Náležité objasnění věci a zjištění výše skutečně způsobené škody vyžadovalo zjišťovat rozsah poškození dveří, zárubní, malby a zámků jednáním obviněného a rozsah skutečně vynaložených nákladů vzniklých uvedením do původního stavu včetně náhrady nákladů za opatření náhrady za zničené věci. Uvedená zjištění bylo třeba učinit nejen z dokladů založených v trestním spise, ale též doložením materiálových nákladů, svědeckým výsledkem odpovědných pracovníků poškozené organizace, popřípadě i znalcem z příslušného oboru.

Krajský soud v Hradci Králové však, zjistiť neúplnost a nesprávnost skutkového stavu v rozsudku soudu prvního stupně, nezjišťoval sám po všech stránkách skutečný stav věci, jak ukládá ustanovení § 2 odst. 5 tr. ř., ač i odvolací soud má povinnost zjišťovat objektivní pravdu. Tento soud nejen že tuto neúplnost ve skutkovém zjištění týkající se způsobené škody n. p. Karosa nenapravil, ale stupeň nebezpečnosti jednání obviněného pro společnost při násilném vniknutí do objektu Lidové milice a tímto jednáním způsobené škody přímo podcenil, neboť škoda vzniklá poškozením, jak je patrna z fotodokumentace založené v trestním spise, v poměru ke škodě způsobené rozkrádáním, nebude zřejmě bezvýznamná. Pokud tedy za daného stavu krajský soud násilné vniknutí do objektu kanceláří a skladu Lidové milice a poškození majetku v socialistickém vlastnictví n. p. Karosa zhodnotil jako

jednání menšího významu a vyslovil právní názor, že je nelze hodnotit jako samostatný trestný čin poškozování majetku v socialistickém vlastnictví podle § 136 odst. 1 písm. a) tr. zák. proto, že toto jednání je fakticky konzumováno trestným činem rozkrádání, porušil zákon. Třeba uvést, že zásada faktické konzumpce není vyjádřena v trestním zákoně a je výjimkou z obecných zásad platných pro posuzování trestnosti činu, zejména v ustanovení § 3 odst. 1 tr. zák. Pokud tedy pachatel vloupání naplní znaky trestného činu poškozování majetku v socialistickém vlastnictví podle § 136 odst. 1 písm. a) tr. zák. a stupeň nebezpečnosti tohoto trestného činu není ve srovnání se stupněm nebezpečnosti rozkrádání zanedbatelný, půjde zpravidla o souběh těchto trestných činů. Pouze v případech méně výrazných, než je případ vloupání do kanceláří a skladu Lidové milice, by bylo možno zásadu faktické konzumpce uplatňovat tehdy, jestliže škoda způsobená překonáváním překážky by byla ve srovnání s hodnotou odcizené věci jen bezvýznamným prostředkem závažnější trestné činnosti postižené jako trestný čin rozkrádání majetku v socialistickém vlastnictví a pokud by k vystižení povahy a stupně společenské nebezpečnosti takového poškozování stačilo jeho posouzení jen podle ustanovení o trestném činu rozkrádání majetku v socialistickém vlastnictví. To bude zpravidla připadat v úvahu zejména tehdy, pokud způsobená škoda bude v konkrétním případě tak bezvýznamná, že se stává pouhou formou provedení trestného činu rozkrádání. Vzhledem k významu chráněného zájmu, způsobu provedení a rozsahu poškození, jak je patrné z protokolu o ohledání a fotodokumentaci, o takový případ však v dané věci nejde. V posuzovaném případě ani při použití faktické konzumpce by u části skutku nemohlo ke zproštění dojít, neboť trestná činnost byla spáchána v jednočinném souběhu a bylo by nutno konzumované jednání v rozsudečném výroku vypustit a důvody tohoto postupu pouze v odůvodnění vysvětlit.